

IKKE STOPP. VIDEREFØRING.

Når Meløys omstillingsprogram nå avsluttes, har vår politiske ledelse bestemt at Meløy Utvikling KF skal ivareta den videre tilretteleggingen for kommunens næringsliv. Foreløpig har vi ikke handlingsplanen klar, men det er vedtatt en konkret og god strategisk næringsplan for Meløy. Dette er både gledelig og viktig. Slik unngår vi nemlig at det stopper opp, arbeidet og læringen som har pågått i seks år.

Gründeren eller den etablerte bedriften må se mulighetene og gjøre jobben – vår jobb blir å støtte, oppmuntre og tilrettelegge.

STINE ESTENSEN

Næringsutvikling og tilrettelegging for nye arbeidsplasser er et møysommelig og langsiktig arbeid, det vet vi bedre enn noen gang nå. Ikke minst ser vi at etablering av nye industriarbeidsplasser er både ressurs- og tidkrevende, og i kanskje enda større grad enn tidligere. Dermed står vi fortsatt midt oppe i flere prosesser og prosjekter som vil pågå i både ett og to år til. I mange tilfeller er det først fra nå, etter seks år med intenst omstillingsarbeid, at effekter vil komme.

Meløy Utvikling KF skal ikke etablere og drive virksomheter. Gründeren eller den etablerte bedriften må se mulighetene og gjøre jobben – vår jobb blir å støtte, oppmuntre og tilrettelegge. Denne jobben er svært viktig, enten det gjelder veiledning i etablering, kontakt mot finansieringsordninger eller nettverksbygging. Og akkurat der skal Meløy Utvikling være, så nå blir det

spennende å se om Meløy kommune kan følge opp sine forventninger om nyskaping med tilstrekkelige økonomiske midler.

Når jobbskapingen og den viktige profileringen av Meløy nå skal videreføres, ønsker jeg meg også at lederne i Yara og Norwegian Crystals er spesielt synlige og utadvendte. Disse lokomotivene bør stå side om side og vise fram investeringene og nyskapingen de står bak. Det er nemlig dette som gjør Glomfjord Industripark så attraktiv for andre etableringer, og dette bør vises enda bedre fram!

En viktig jobb som venter aller bedrifter, er å bli enda flinkere til å bruke finansieringsmuligheter som allerede er der, for eksempel Innovasjon Norge-programmene og skattefunn-ordningen. Og selv om økonomien er en annen, fortsetter prosessene og arbeidsformen i Meløy Utvikling. Vi gleder oss!

Stine Estensen fortalte til Edmund Ulsnæs

Stine Estensen, daglig leder i Meløy Utvikling KF

Nå kan du følge omstillingsarbeidet i Meløy, i Ny Næring. Vi presenterer artikler i samarbeid med Meløy Utvikling KF – innhold som tidligere ble presentert i publikasjonen KraftTak.

Meløy fikk status som omstillingskommune sommeren 2012, etter at REC Wafer hadde lagt ned sine to fabrikker i Glomfjord, og kommunen hadde mistet i alt 6-700 arbeidsplasser. Meløy Utvikling KF har administrert 100 millioner kroner i omstillingsmidler, der 50 % kom fra departementet, 25 % fra Nordland Fylkeskommune og 25 % fra Meløy kommune.

Ordfører Sigurd Stormo er styreleder for Meløy Utvikling, og styremedlemmer er Tor-Arne Gransjøen, Liv Toril Pettersen, Kristine Haukalid og Rolf Birger Nilsen. Daglig leder er Stine Estensen.

DE SOM ADMINISTRERTE

Meløy's seksårige omstillingsprogram er gjennomført. Ny Næring presenterer dem som administrerte og fordelte omstillingsmidlene. Og som fortsatt skal håndtere kommunens tilrettelegging for næringslivet.

- Jeg er imponert over hvor mange dører som er blitt åpnet. Og hvor godt næringslivet har tatt tak i de mulighetene som er kommet, oppsummerer Stine Estensen. Ny Næring avslutter med denne utgaven vår systematiske dekning av omstillingsprogrammet, og presenterer her staben som har stått for administrasjonen av prosesser, prosjekter og tildelinger. I disse dager er daglig leder Stine og de andre ansatte i Meløy Utvikling fullt opptatt med rapportering. Innovasjon Norge gjennomfører nemlig en omfattende evaluering av Meløy's seks år med omstilling, og benytter selskapet Oxford Research til faktainnnsamling og analyse. I alt er det i samarbeid med næringslivet skapt noe over 310 helt nye arbeidsplasser etter at kommunen i 2011-12 mistet omlag 650 som en følge av REC's nedleggelse.

Jeg er imponert over hvor mange dører som er blitt åpnet. Og hvor godt næringslivet har tatt tak i de mulighetene som er kommet

STINE ESTENSEN

ET HØYT TALL

- Jeg synes det er grunn til å være fornøyd med det vi har fått til, konkluderer Stine. - Omlag 230 prosjekter og tiltak har fått støtte gjennom programmet, og dette er et høyt tall. Og det er flere prosjekter som i statistikken teller som én tildeling, men som i praksis omfatter mange bedrifter – eksempler er SMB Utvikling, tiltak for varehandelen, kompetanse i reiseliv og hovedprosjektet for Svartisen. I administrasjonen av tildelingene har MUs staben hatt 3-5 ansatte gjennom omstillingsårene - på det meste 4,5 årsverk, og siden oktober 2016 er tallet 3,0 årsverk, fordelt på fire stillinger. - Vi presses hele tiden på å ha lavest mulig administrasjonskostnad. Den skulle utgjøre mindre enn 25 prosent av omstillingsmidlene, og det har vi klart.

ETTER STATLIG MAL

Det var Kommunal- og moderniseringsdepartementet som gav Meløy status som omstillingskommune fra sommeren 2012, og selve omstillingsprogrammet gjennomføres etter mal og verktøyer utviklet av Innovasjon Norge. - Og vi har benyttet alle 'verktøyene', for eksempel satsingen på en mer næringsvennlig kommune, stimulering av små og mellomstore bedrifter, tiltak for varehan-

Administrasjonen: staben i Meløy Utvikling har administrert omstillingsmidlene i samarbeid med omstillingsstyret, ledet av ordføreren. Fra venstre daglig leder Stine Estensen, prosjektmedarbeider Sissel Myrvang, prosjektleder reiseliv Espen Maruhn, prosjektleder industri Finn Nordmo og til høyre konsulent Bjørn Sleipnes.

delen og en årlig programstatus der vi evaluerer med hjelp fra ekstern konsulent, opplyser Stine Estensen. Av de totalt 100 millioner kronene i programmet er 75 kommet fra departementet via Nordland Fylkeskommune, og 68,7 millioner av dette er fordelt til prosjekter. Mens 25 millioner kroner er kommet fra Meløy kommune – 17,2 millioner av dette er fordelt til prosjekter. Altså 85,9 millioner fordelt, og det overskytende opp til 100 er i hovedsak administrasjonskostnadene.

FIN OVERGANG

Det er kommunestyret i Meløy som eier omstillingsprogrammet og underveis har vedtatt strategiplanen – den opprinnelige er senere rullert to ganger. Så har det politisk valgte omstillingsstyret vedtatt den årlige handlingsplanen, og hatt hyppige møter med tildeling – 10-12 hvert år gjennom de seks årene. Omstillingsstyret har hatt de samme fem medlemmene hele veien, med unntak av lederen – Sigurd Stormo (Ap) overtok for Per Swensen (H) etter kommunevalget i 2015. - Nå videreføres Meløy Utvikling med 2-3 årsverk i et kommunalt foretak, og det blir en veldig fin overlapping der det i år er laget en strategisk næringsplan for Meløy som vi skal jobbe etter, mener Stine.

Bildet av Meløy's omstillingsstyre med observatører er tatt i januar 2017: de fem medlemmene til venstre i bildet er (f.v.) Liv Toril Pettersen, Per Frøskeland (vara for Kristine Haukalid), Tor-Arne Gransjøen, Rolf Birger Nilsen og Sigurd Stormo. Observatørene til høyre i bildet er (f.v.) daværende Meløy-rådmann Hege Sørlie, Øyvind Visnes (Nordland Fylkeskommune), Connie S. Olsen (Meløy kommune), Stine Estensen (møter som daglig leder i Meløy Utvikling KF) og Trond Dekko Andersen (Innovasjon Norge). Ann-Karin D. Lillehaug (NAV Meløy) var ikke tilstede da bildet ble tatt.

STINE ESTENSEN

Alder: 56
Stilling: daglig leder
Bosted: Ørnes
Bakgrunn: siviløkonom, har jobbet for Høgskolen i Bodø, Nordland Fylkeskommune, Innovasjon Norge, Sparebanken NOR, DNB, Avinor, Meløy Næringsutvikling AS og Meløy Utvikling KF.

SISSEL MYRVANG

Alder: 60
Stilling: prosjektmedarbeider i omstillingsprogrammet
Bosted: Halså
Bakgrunn: har bodd og jobbet i Meløy siden januar 1986, innen bank, industri og annen privat næring.

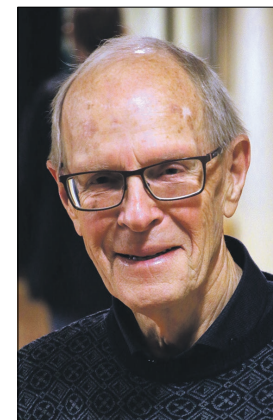
ESPEN MARUHN

Alder: 43
Stilling: prosjektleder reiseliv
Bosted: Neverdal
Bakgrunn: bachelor arkeologi fra NTNU og har jobbet for H&M, Scan Crucible, Meløy Næringsutvikling AS og Meløy Utvikling KF.

FINN NORDMO

Alder: 76
Stilling: prosjektleder Industri
Bosted: Glomfjord
Bakgrunn: Dr. Ing. fra NTH og jobber i SINTEF, Hydro Agri, Yara, Meløy Næringsutvikling og Meløy Utvikling KF.

BJØRN SLEIPNES

Alder: 66
Stilling: konsulent
Bosted: Ørnes
Bakgrunn: bank-sjef med ansvar for næring i SpareBank1 Nord-Norge, Nordlandsbanken og DNB. Har jobbet for Innovasjon Norge, Industribanken, Norsk Hydro og Fiskeridepartementet.

MYE RIKTIG, VIKTIG, MENER BULLVÅG

Han er en av Nordlands mest profilerte fagpersoner på konjunkturer og samfunnsutvikling, og har fulgt Meløy spesielt nøye. Nå oppsummerer han etter seks år med omstilling.

- Prosjektene er blitt viktigere enn dem som driver dem, mener han.
- Det er umulig å lage ett sett med kriterier for å lykkes, mener han.
- Meløy er blitt bedre trent på å møte endringer, mener han.
Nå skal det avsluttes, omstillingsprogrammet etter krakket i Meløy i 2012, og i oppsummeringen henter Ny Næring inn stemmer utenfra. Av disse kan Erlend Bullvåg, leder for Handelshøgskolen ved Nord Universitet, regnes som en med god utenfra-oversikt. 1-2 ganger i året har han vært engasjert til foredrag, og har sammenstilt og analysert tallmateriale fra arbeids- og næringsliv. Til hjelp for omstillingsstyret, bedriftsledere og politisk ledelse.

Politisk har man gjort noen tydelige valg som moderniserer samfunnet, der man før lot ting flyte, fordi det var behagelig.

ERLEND BULLVÅG

- Meløy har fortsatt store ressurser fra vannkraft, logistikk og industrikompetanse. Og dere er en samlande næringsregion der man har mye kunnskap om å lage ting, mener leder Erlend Bullvåg ved Handelshøgskolen i Bodø.

GIJORT VIKTIGE VALG

- Det er umulig å lage ett sett kriterier for å lykkes, gjentar han.
- Det som er en stor prestasjon den ene dagen, er en selvfølge neste dag, eller en umulighet den tredje – slik er omstillingsarbeid. Meløy er i omstilling, ja, men i tillegg kommer andre fasetter, som teknologiutvikling, sentralisering og internasjonal konkurranse. Og samfunnets forventninger – det er vanskelig å orientere seg om hvem som har ansvaret for hva, reflekterer han som er en av Nordlands mer profilerte fagpersoner på konjunkturer og samfunnsutvikling.
- Men ja, Meløy: hvis man ser bort fra de

menneskelige belastningene og konsekvensene etter at REC gikk overende, så er dere i dag flinkere enn før til å takle endringer og vanskelige situasjoner, slår han fast.
- Og politisk har man gjort noen tydelige og viktige valg som moderniserer samfunnet, der man før lot ting flyte videre, fordi det var behagelig. Man har for eksempel tatt stilling til hvor en del ting skal være – noen klare beslutninger innenfor skolestruktur, helsevesen, eldretjenester, industriområder, eiendomsstrategi og sentrumsutvikling.

MYE NYTT ER SKAPT

I 2018 vil folk flest i Norge bo i by, og

distriktskommuner flest mister urovekkende mange i den svært viktige aldersgruppen 20-40. Meløy er smertelig klar over at folketallet har falt fra om lag 6.600 til om lag 6.200 siden 2012. Likevel mener Erlend Bullvåg at Meløy gjennom omstillingsårene har nådd målet om å stoppe nedturen.
- Dere er en samlande næringsregion der man har mye kunnskap om å lage ting. Se på veksten i Sundsfjord og generelt i havbruk, på utviklingen innen fiske, og at Norwegian Crystals til tross for problemene, har vært stabiliserende. Og mange nye virksomheter er kommet til eller har vokst etter at REC ble borte.
- Så undergangen er ikke nær. Meløy

har fortsatt store ressurser fra vannkraft, logistikk og industrikompetanse. Og det vil komme flere fra utsiden, ikke færre, sier Erlend.

FOR MYE INNGRIPEN?

- Du har synspunkter på hvordan Meløy har tatt imot prosjekter?
- Et samfunn som er på jakt etter gode idéer, får idéer. Noen prosjekter er kanskje for gode til å være sanne, men så sant en etablering som kan utløse arbeidsplasser ikke er mot loven, bør den kanskje behandles som alle andre idéer?
Erlend nevner eksempler som sentrumsutbygging på Ørnes, is-uttak fra Svartisen og

Så sant en etablering som kan utløse arbeidsplasser ikke er mot loven, bør den kanskje behandles som alle andre idéer?
ERLEND BULLVÅG

grus-uttak fra Fondal.

- Utenfra sett kan det være vanskelig å forstå motstanden mot enkelte prosjekter i Meløy. Et samfunn testes ut fra hvordan det tar imot prosjekter, og av og til er det betimelig å yte motstand. Men, kanskje oppstår det av og til en kamp om interesser som ikke bør være en del av butikken. Og oppe i dette er det omstillingsorganisasjonen sin oppgave å håndtere det godt. En del omstilling må det offentlige bare la skje, og kanskje kan man spørre om kommunen har vært for inngripende i enkelte tilfeller.

IKKE FOR MYE POLITIKK

Erlend Bullvåg presiserer at svært mange punkter må med, dersom man for alvor skal evaluere omstillingsprogrammet. Selv ser han minuser, men mange pluser, og er imponert over hvor godt Meløy totalt sett har håndtert den tøffe perioden. Både nyetableringer, ny sysselsetting og bremsing av fraflytting.
- I fortsettelsen må omstillingsorganisasjonen sikres handlingsrom, samtidig som den rapporterer til kommunestyret. Den må ha frihet til å handle raskt når det haster.
- Jo mer politikerne vil ha en finger med i spillet, jo mindre funksjonelt blir dette arbeidet, på kort sikt. Hvis politikerne skal vedta detaljene i et omstillingsarbeid, da har man tapt, mener Erlend Bullvåg.

Det jeg ser, er at Meløy er litt sånn 'godt bevart hemmelighet'.

Margunn Ebbesen (56) fra Brønnøy. Stortingsrepresentant for Høyre siden 2013, og tidligere varamedlem i to stortingsperioder.

- Helt fra nyheten om REC kom i 2012, har jeg hatt veldig stor respekt for gutsen som Meløy har vist. Til tross for at 650 arbeidsplasser ble borte, hadde man stor framtidsstro, og dette har jeg tatt med meg til Stortinget og i andre vanskelige saker, som for eksempel situasjonen på Andøya, eller for den

del Bodø når Forsvaret forlater.
- Jeg bruker møtefri uker på Stortinget til å besøke kommuner i hele Nordland, og har vært flere ganger i Meløy, senest i høst. Det jeg ser, er at Meløy er litt sånn 'godt bevart hemmelighet'. For det er ikke bare lett å komme seg dit raskt, i en hektisk hverdag. Mo i Rana har det liksom litt lettere, der Mo Industripark er raskt å besøke og er blitt et fortjent utstillingsvindu. Men Meløy bør også løftes fram, og da ser vi hvor viktig det er med gode samferdselsløsninger langs kysten!
- Når det gjelder bruken av omstillingsmidlene, virker det lurt med god spredning. Meløy er stor, med flere relativt sterke sentra, så det skal noe til å opprettholde aktivitet i absolutt hele kommunen.

Margunn Ebbesen

MELØY: OMSTILLINGS-PROGRAMMET AVSLUTTES

Det vil alltid være kritiske røster, men glem ikke at dette tar tid.

Mona Lill Fagerås (46) fra Vestvågøy. Stortingsrepresentant for Sosialistisk Venstreparti. Tidligere fylkesråd for Næring i Nordland.

- Jeg har tatt med mye fra Meløy i mitt arbeid, spesielt bevisstheten på ny teknologi og miljøvennlig energi. Nå jobber vi for at Nordlandsbanen skal bli prøvestrekning med hydrogen som drivstoff, kanskje hentet fra Glomfjord Hydrogen.
Stortingsrepresentanten fra Leknes kjenner Meløy godt etter flere besøk, og fra tiden som ansvarlig for hele

omstillingsprogrammet fra 2015 til -17 – da var hun nemlig fylkesråd for næring.
- Ingen hadde vel forventet å få erstattet alle de 650 arbeidsplassene som gikk tapt i løpet av bare noen få år. Og det er en del av gamet i omstilling at ikke alt blir like vellykket. Man må ha mot til å prøve, for å lykkes. Det vil alltid være kritiske røster, men glem ikke at dette tar tid – seks år med omstilling er ikke mye, og nå er jeg sikker på at ordfører Sigurd Stormo og de andre prioriterer det videre utviklingsarbeidet høyt framover.
- På reiseliv er det allerede oppnådd mye. Jeg tror Helgeland nå er der hvor Lofoten var for 10 år siden, og se hvordan det har nærmest eksplodert der. Det tar tid, men dette kan bli veldig vellykket i Meløy.

Mona Lill Fagerås

Dette er ressurser man ikke har benyttet før, og jeg mener det er lurt.

Liv Rask Sørensen fra Bodø. Assisterende nærings- og utviklingssjef i Nordland Fylkeskommune, og tidligere gruppeleder for reiseliv og opplevelser i fylkeskommunen.

- Jeg har hatt mye med Meløy å gjøre, spesielt på utviklingen av reiselivsnæringa. Det er viktig at kommunen har tatt tak i flere næringer, jobbet bredere enn før. Men også at bolyst prioriteres – at det skal være attraktivt å bo og leve i Meløy.
- Nå jobbes det seriøst med for ek-

sempel Svartisen, for å gå fra volum til verdi. Dette betyr å utvikle opplevelser for kunder som vil noe mer enn å bare komme med hurtigrute eller buss for å se. De vil bli lenger, oppleve mer, og legger dermed igjen mer penger. Kommunen må riktignok ta noen valg om hva det skal satses på, men historien, kulturhistorien og naturen er jo der, og forsvinner ikke.
- Så synes jeg også det er litt tøft at Meløy kommune, som den eneste jeg vet om i Nordland, har kjøpt opp et område for å få til utvikling, altså ved Engenbreen. Man vil bygge opp opplevelser med basis i det som er i kommunen, for eksempel anleggshistorien, Fykan og Operasjon Muskedunder. Dette er ressurser man sånn sett ikke har benyttet før, og jeg mener det er lurt.

Liv Rask Sørensen. Foto: Nordland Fylkeskommune

ERLEND BULLVÅG (53)

Oppvokst i Korgen, bosatt i Bodø siden 1996, først som foreleser ved siviløkonomutdanninga og er siden høsten 2015 dekan (leder) for Handelshøgskolen under Nord Universitet. Doktor ingeniør på bedriftsøkonomi og industriell økonomi. Har bi-stilling i Kunnskapsparken i Bodø i produksjonen av den årlige Indeks Nordland, og er siden 2002 regional konjunkturovervåker for Den Norske bank. Benyttes hyppig som foredragsholder, og har sittet i flere regionale utvalg, f.eks innen olje- og gass-strategier, innen utdanning og i Eidissen-utvalget, som foreslo framtidig kvotesystem for norsk fiskeri. Er ved flere anledninger engasjert av Meløy Utvikling KF til analyse og foredrag i omstillingsprogrammet 2012-18.

- Hvis man ser bort fra de menneskelige belastningene og konsekvensene etter at REC gikk overende, så er dere i dag flinkere enn før til å takle endringer og vanskelige situasjoner, mener Erlend Bullvåg, som har vært hyppig innleid av Meløy Utvikling KF som foreleser underveis i omstillingsprogrammet.

De på studiespesialisering blir dessverre i stor grad utdannet bort.

Tomas Norvoll (46) fra Bodø. Leder av fylkesrådet i Nordland. Tidligere stortingsrepresentant for Arbeiderpartiet.

- Jeg mener at Meløy er en av kommunene som skjønner hva dette med omstilling dreier seg om. Der andre kan være usikre og opptatt av at noen må komme utenfra og etablere, oppfatter jeg Meløy som ganske målrettet. Og flink til å bygge på de styrkene man har i kraftressursene, industrimiljøet og koblingen mellom skole og næringsliv. Som fylkesrådsleder har Tomas Norvoll formelt ansvar overfor en omstillingskommune, men er ikke selv involvert i det praktiske. Han har likevel løpende dialog med sin partifelle Sigurd Normo.

- Meløy har vært dobbelt rammet. Først det alvorlige nedtrekket i antall arbeidsplasser, og så den demografiske utviklingen som de fleste nordlandskommuner opplever, nemlig små ungdomskull og at folk trekker til de største

Tomas Norvoll

byene. Bare 2-3 kommuner i fylket har befolkningsvekst når vi ser bort fra innvandring, og på få år har Nordland 1.500 færre i aldersgruppen 16-19 år. Det er like mange elever som på Bodin videregående skole, den største i Nord-Norge.

- Det er veldig bra at Meløy utdanner mange solide fagarbeidere. Men som i mange kommuner er andelen med høyere kompetanse liten, og de på studiespesialisering blir dessverre i stor grad utdannet bort.

● 310 nye arbeidsplasser på seks omstillingsår

7 AV 10 TIL BEDRIFTENE

Omstilling-lederen mener det offentlige Meløy nå har en bedre kultur i sin tilrettelegging for næringslivet. Og at mange nye arbeidsplasser vil komme som resultat av omstillingsprogrammet som nå avsluttes.

Neida, vi snakker ikke om en stopp. For mange lovende prosjekter skal nå følges opp videre, og omstillingsstyret blir sittende en god stund. Men, formelt og økonomisk avsluttes Meløys omstillingsprogram når nyttårsrakettene går i luften om få dager.

- Å få resultater av omstillingsarbeid er ikke bare et håndverk. Det har også med flaks og uflaks å gjøre, og en slags X-faktor. For vi må innse at Meløy er en liten distriktskommune som ikke har samme attraksjonsverdi som en by – vi har mer som må på plass for å få til etableringer, fastslår daglig leder Stine Estensen i Meløy Utvikling KF.

- Og konkurransen med omverdenen om å få etableringer er kjempstor, uansett bransje.

hatt til disposisjon 111 millioner kroner, opplyser hun.

- Og antall nye arbeidsplasser? - Inntil for kort tid siden var tallet 325 nye arbeidsplasser, men siden datalagring ved KryptoVault ikke blir noe av, er det om lag 310.

BEDRE KUNDEPERSPEKTIV

- 230 prosjekter har fått støtte – forventer du flere resultater av dette enn det vi har sett til nå?

Og mange gründere er ikke ennå oppe og går med sin etablering – flere slike prosjekter er spennende og skal bli utviklet videre.

STINE ESTENSEN

er spennende og skal bli utviklet videre, mener hun.

- Og næringslivets ønske om en kulturrendring er blitt tatt på alvor, både av ordfører, kommuneadministrasjonen og oss. Klarere språk, bedre hjemmeside, månedlig næringsforum – det gjøres et veldig bra arbeid med å se næringsutviklingen fra et kundeperspektiv.

- Men nå dreier det seg også om trivsel og vi-følelse, ting som skal gjøre Meløy enda mer attraktivt å flytte besøke, flytte til eller etablere i. Her blir prosjektet Meløy Tett på viktig i årene som kommer.

310 NYE

Fortsatt skal hun lede staben i det kommunale foretaket Meløy Utvikling, og fortsatt skal basen være Kompetanshuset Meløy. Men, 100 potten med 100 millioner omstillingskroner er fordelt og ike lenger tilgjengelig.

- Av tilsagnene er om lag 70 prosent gått direkte til bedriftene, og resten til ulike fellesprosjekter på kompetanse- og bedriftsutvikling, blant annet utvikling ved Svartisen. Vi har også fått en del tilbake i form av renteinntekter og lån, slik at vi i praksis har

Stine Estensen

● 230 prosjekter har fått støtte

● Meløy har klart en kulturrendring

Dette er noen av bedriftene og prosjektene som har fått økonomisk hjelp til satsing underveis i Meløy's omstillingsprogram. Øverst til venstre Bilfinger, som har havbruks-samarbeidet med TechnipFMC, og til høyre Daniel Kristensen (t.v.), som bygger ut i Reipå Havn. Nede til venstre Elin og Trygve Danielsen i Råkk Huset på Ågskardet, og til høyre Maren S. Ragnvaldsen (t.v.) og Karin R. Sandvik i Gode Øyeblikk.

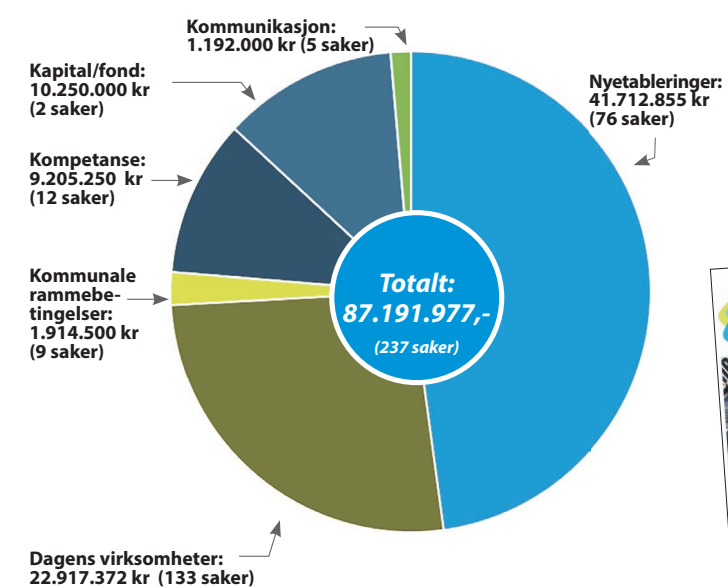
Dette er 20 tilfeldig valgte tildelinger som er gjort i omstillingsprogrammet 2012-18. Den aller største enkelttildelingen er for øvrig gjort til etableringen av kapitalfondet Meløy Kapital AS, mens Norwegian Crystals alene har fått nær en femdel av rammen på 100 millioner kroner. I parentes bak tildelingsbeløpene: total prosjektkostnad.

ToCircle Power Systems, tilskudd: 800.000,- (7,5 mill.). Meløy Næringsutvikling, til Meløy Teknologisenter: 5,4 mill. (6,5 mill.). Halsa Grendelag, forstudium bolyst: 70.000,- (130.000,-). ScanMag, forstudium: 510.375,- (1.020.750,-). Gode Øyeblikk, forprosjekt: 118.000,- (236.000,-). Aminor AS, kompetanseheving flekksteinbit: 400.000,- (1.099.000,-). Nordtun HelseRehab, forprosjekt nye markeder: 335.000,- (670.000,-). Meløy Næringsforum, seminar bygg og anlegg: 38.000,- (86.500,-). Meløy Utvikling KF: kurs opplevelsesdesign: 206.817,- (431.500,-). Fore Båt- og Motorservice, forprosjekt utbygging: 350.000,- (700.000,-).

Svaice AS, forprosjekt isbitfabrikk: 380.000,- (760.000,-). Polarfisk, forprosjekt kapitalutvidelse: 80.000,- (406.250,-). INVIS, prosjektmidler markedsstiltak: 90.000,- (237.000,-). Mikkelborg Havfiske, kvotekjøp: 500.000,- (2.150.000,-). Meløy BedriftService, rekruttering helsepersonell: 100.000,- (400.000,-). Engen Brygge, flytebrygge og promenade: 295.000,- (843.000,-). Meløy Utvikling KF, SMB Utvikling 1: 1.621.975,-. Foreningen Kystriksveien, markedsføring: 58.930,- (80.000,-). Polarplast, etablering Glomfjord: 350.000,- (1.000.000,-). Bilfinger, mulighetsstudium havbruk: 201.643,- (480.775).

TILDELINGENE SÅ LANGT

Dette diagrammet viser hvordan midlene fra omstillingsprogrammet er fordelt.

Færre ledige, flere i jobb

Meløy har lavere arbeidsledighet i befolkningen nå enn før omstillingsprogrammet ble innledet høsten 2012. Hva så med arbeidsdeltakelsen? Jo, den er positiv. Arbeidsdeltakelsen måles i aldersgruppen 15 til 70 år, og der er Meløy's tall i dag om lag 65 prosent. I tiden med størst REC-aktivitet etter 2005 var dette prosenttallet 68, og det laveste i omstillingsperioden har vært 62. En del distriktskommuner har arbeidsdeltakelse ned mot 55 prosent.

Resultatene av en omstilling kommer gjerne etter at programmet er avsluttet.

Trond Erik Dekko Andersen (66) fra Oslo – Bodø siden 1980. Siviløkonom, og spesialrådgiver i Innovasjon Norge i Nordland. Oppdragsrådgiver i en rekke omstillingsprogrammer i nordlandskommuner.

Trond Erik Dekko Andersen

- Ja, jeg tror på at det vil komme spennende etableringer i Meløy framover. Gjennom satsingen SMB Utvikling er det kommet fram prosjekter i eksisterende bedrifter som ikke er realisert ennå, sier Trond Erik Dekko Andersen. Siden 2003 har han vært Innovasjon Norges såkalte oppdragsrådgiver i omstillingsprogrammer i kommuner som Andøy, Evenes, Ballangen og HALD, altså Herøy, Alstahaug, Leirfjord og Donna. Og for Meløy siden 2012.

- Det er vanlig å gå bredt ut i begynnelsen av et omstillingsprogram, og så gjøre handlingsplanene spissere etter hvert. Meløy kunne nok sann sett spisset enda mer, men å gjøre alle til lags er ikke den rette veien å gå. Den beviste satsingen på eksisterende næringsliv har gitt gode

resultater. At den konsentrerte industri-satsingen ikke helt har gitt ønsket uttelling, skyldes også utenforstående forhold som stort kapitalbehov og andre ting som omstillingsprogrammet ikke har kunnet virke inn på, mener han.

- Og i evalueringen måles man på antall nye arbeidsplasser, økt robusthet og økt utviklingsevne. Jeg mener det er jobbet godt og iherdig, selv om man ikke har nådd målene på antall nye arbeidsplasser. Over 300 nye er tross alt veldig mye.

- Meløy skiller seg fra en del andre distriktskommuner ved at det er et relativt bredt og sammensatt næringsliv. Og resultatene kommer gjerne etter at selve programmet er avsluttet, sier han.

MELØY: OMSTILLINGS-PROGRAMMET AVSLUTTES

MELØY I OMSTILLING

● Etter nesten 15 år med tunge investeringer i produksjon av solcellewafer i Glomfjord, slo REC seg konkurs på grunn av overproduksjon i verdensmarkedet. I årene fra 2011 mistet Meløy direkte nær 500 arbeidsplasser, og indirekte 6-700.

● Sommeren 2012 gav Kommunal- og moderniseringsdepartementet Meløy status som omstillingskommune, og regjeringen, Nordland Fylkeskommune og Meløy selv stilte 100 millioner kroner til rådighet i et seksårig omstillingsprogram.

● Meløy Utvikling KF har administrert og fordelt midlene svært bredt for å stimulere gründere, bidra til nye bedriftsetableringer, stimulere vekst i eksisterende næringsliv, øke kompetanse, samarbeid og konkurransekraft på tvers av bygder og bransjer.

● Meløy hadde 6.641 innbyggere i 2012, og ved utgangen av 2018 er tallet 6.346. I den siste handlingsplanen for omstillingsprogrammet har målet vært å bidra direkte til 400 nye arbeidsplasser. Ved utgangen av 2018 er dette tallet om lag 310.

INNBYGGERNE HAR TALT

Responsen var god, og svarene kan gjøre at Meløy må tenke nytt på mye for å bli mer attraktiv. Innbyggerundersøkelsen nå i desember skal presenteres under en stor workshop i januar.

Litt annerledes, litt mer brukervennlig og litt mer spennende å delta i. Hjemmeopp-gaven som et stort antall meløyfjæringer fikk tilsendt som link her om dagen, var ikke ‘bare’ en spørreundersøkelse. - Vi sier innbyggerundersøkelse, og den er litt mer inspirerende å delta i, der du blant annet får opp kart og skal gjøre markeringer – sånne ting, forklarer Aslaug Tveit. - Med slik digital medvirkning ser vi at vi når mye bredere ut enn med folkemøter, der mange av de samme gjerne går igjen.

Utgangspunktet var stedsutvikling for Ørnes, men av svarene vi får, ser vi allerede at vi kanskje har helt andre utfordringer. Vi må jobbe med hele kommunen.

STINE ESTENSEN

Vi når småbarnsforeldre, for eksempel, og ungdom. Og siden det er anonymt, får vi inn både flere og ærligere svar – ting som kan være overraskende. Aslaug er daglig leder i Stavanger- og Oslo-baserte Léva Urban Design AS. Ekspert på steds- og sentrumsutvikling. Nå i desember har byrådet skaffet betydelig innsikt, på oppdrag fra Meløy Utvikling KF.

TENKER ANNERLEDES

- Responsen har vært veldig god, og allerede ser vi ting som gjør at vi må tenke annerledes framover, mener MU-leder Stine Estensen. Kort bakgrunn: Meløy’s folketall synker, varehandelen sliter tungt, og et mangeårig forsøk på å utvikle kjøpesenter på Ørnes er kastet tilbake til Start. - Så da forsøker vi å se sammenhenger, tenke litt annerledes, når det er utfordringer vi ikke har klart å løse, forklarer Stine den helt nye innbyggerundersøkelsen. - Utgangspunktet var stedsutvikling for Ørnes, men av svarene vi får, ser vi at vi kanskje har helt andre utfordringer. Vi må jobbe med hele kommunen, alle tettstedene. - 5-600 svar er kommet inn så langt, og nå gjennomføres undersøkelsen blant 236 ungdomsskoleelever. Resultatene blir presentert 23. januar, når vi samler 50-70 politikere og grendelagsrepresentanter til workshop, opplyser Stine.

TING VI IKKE LIKER

Langt mer enn tidligere gjort skal altså Léva Urban Design skaffe innsikt i hva meløyfjæringer flest VIRKELIG mener om hva som er bra eller ikke så bra med å bo på, eller besøke, Ørnes. - Slike undersøkelser avdekker gjerne også tingene vi ikke liker å snakke om. På ett sted

- Først må vi forstå menneskene på et sted, før vi sammen finner en helhetlig metode for å skape noe nytt, sier Aslaug Tveit (t.h.). Hun er daglig leder i Léva Urban Design AS, som nå i desember har ledet innbyggerundersøkelsen som skal hjelpe Meløy å bli mer attraktiv. F.v. urban designer Eline Øyri, Liv Toril Pettersen (prosjektleder Meløy Tett på) og Stine Estensen (Meløy Utvikling KF). Klippet er fra Ny Næring i oktober i år.

oppdaget vi for eksempel at det var et tydelig klasseskille, som i praksis var med å utarme handelen i byen, sier Aslaug Tveit. Léva Urban Design har hjulpet blant andre Sauda, Grimstad, Leknes, Kristiansand, Fauske, Bodø og Stavanger med stedsutvikling. - Innsikten i hvem som handler hvor, hva folk flest savner og hvilke behov som finnes, er til nytte for både politikere, investorer og handelsdrivende. Vi blir ofte kontaktet når det er utfordringer, og først må vi forstå menneskene på et sted, før vi sammen kan finne en helhetlig metode for å skape noe nytt, forklarer hun.

Slike undersøkelser avdekker gjerne også tingene vi ikke liker å snakke om. På ett sted oppdaget vi for eksempel at det var et tydelig klasseskille.

ASLAUG TVEIT

GLADE JULENYHETER

Meløy puster lettet ut når den permitterte staben i Norwegian Crystals får mønstre på jobb til full ingotproduksjon fra januar. Men jobben blir ikke enkel, fastslår sjefen.

- Nå har vi en tøff produksjonsplan som vi er helt avhengig av å lykkes med. Det blir ikke enkelt, men vi SKAL klare det! Og investorene tror på oss – hvis ikke hadde vi aldri klart å hente inn så mye kapital! Cato Lund tar seg tid til en halvtimes prat med Ny Næring. Han er akkurat tilbake fra viktig styremøte i Oslo, og julefreden kan langtfra senke seg i Norwegian Crystals-fabrikken. Det blir nemlig full drift fra uke 2 i januar, etter produksjonsstopp og permittering av staben siden september. - Vi kan prise oss lykkelig for vannkraften, og det naturlige kjølevannet! For det er det grønne avtrykket som gjør at kundene vil bruke oss, og betale litt mer for silisiumwafer, smiler Cato. - Jeg tror markedet for solenergi blir veldig tøft i minst fem år til. Men, så vil det bli en helt annen og bedre hverdag for dem som er igjen i bransjen. Framtidsutsiktene for vind- og solenergi er nemlig fantastiske!

ØKNING-LØSNING FUNNET

Hele Meløy-regionen har grunn til å glede seg når NC nå melder gjenopptak av produksjonen. Meløy’s nest største bedrift har voldsomme vekstplaner, og en femdel av kommunens omstillingsmidler er investert her. Mangedobling av produksjonen skal gi minst 50 nye arbeidsplasser i Glomfjord. - I perioden med stans har vi funnet en løsning for å øke produksjonen pr. oven fra 1.700 kilo ingot i måneden, opp til 2.500 kilo. Slik får vi kostnadene pr. enhet så lavt som vi trenger, forklarer Cato. Forutsetning 2 for å lykkes er kundene. En del av staben har mønstret på for å lage ingoter som er sendt til kvalifisering hos nye kunder, store kunder som vil betale det lille ekstra for verdens beste kvalitet. - Og så er det kapital. Nå hentes det inn om lag 25 millioner kroner i lån fra eierne, lån som senere kan konverteres til aksjer. Slik får vi startet opp driften igjen.

Den gledelige nyheten om oppstart hos Norwegian Crystals ble gjort til hovedoppslag i Framtia i forrige uke.

I neste omgang er målet å hente nye 60 millioner innen mars. Da kan de 144 ovnene som er mellomlagret i Hamburg, hentes til Glomfjord, installeres og settes i drift.

FÆRRE ENN FRYKTET

- Men du har mistet folk i høst? - Ja, dét er ikke til å unngå, når vi måtte permittere. Men, av de 12 vi har mistet er bare 3 operatører - betydelig færre enn jeg fryktet. Det er i produksjonen verdiene skapes, og de dyktige operatørene våre blir enda mer viktig nå. - Og hva med opp-bemanning nå? - Så godt som alle 100 ansatte er tilbake i januar. Så vil nok den planlagte utbyggingen av produksjonen ta lengre tid enn vi planla for waferprisen fortsatte å falle. Men ferdig utbygget vil vi fortsatt trenge minst 50 flere enn vi har i dag.

Jeg tror markedet for solenergi blir veldig tøft i minst fem år til. Men, så vil det bli en helt annen og bedre hverdag for dem som er igjen i bransjen.

CATO LUND

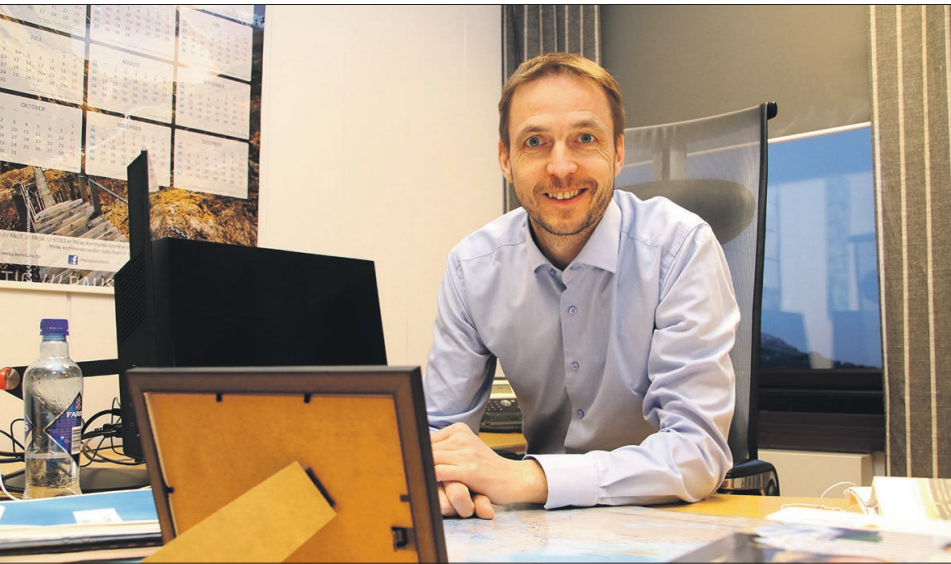
Cato Lund

...OG MELØY BIDRAR

Når Norwegian Crystals bringer gode nyheter om oppstart, har Meløy kommune bidratt med 1 million kroner.

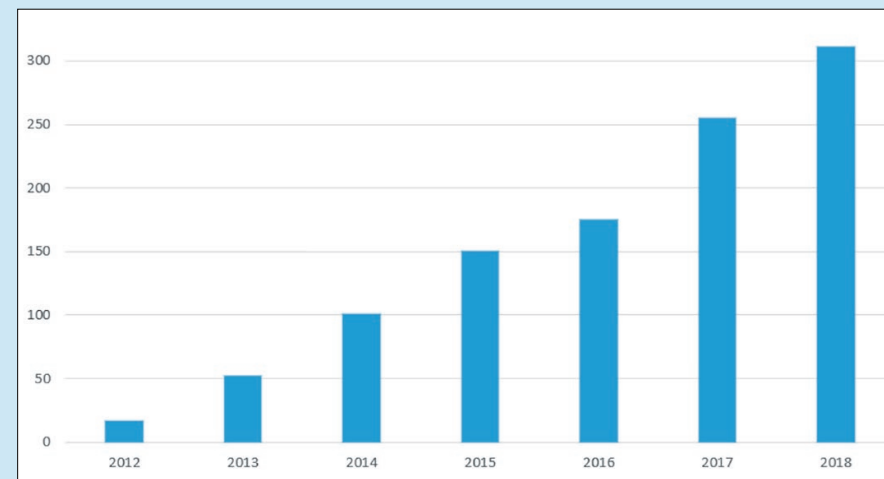
- Ingen tvil om at Norwegian Crystals er i en tøff markedssituasjon. Men, vi i Meløy kommune har hele tiden hatt stor tro på satsingen, forsikrer ordfører Sigurd Stormo. Gjennom det seksårige omstillingsprogrammet har han og resten av omstil-

lingsstyret bevilget nær 20 millioner kroner til solenergibedriften, etter at den etablerte seg i produksjonslokaler etter REC Wafer. - Og når NC nå starter produksjonen igjen etter stansen i høst, er vi med og investerer sammen med eierne. Vi går inn med et konvertibelt lån på 1 million kroner, opplyser Sigurd. - Hvorfor er dette viktig å gjøre? - For å vise at vi er med, og fordi det har stort interesse for oss at NC lykkes. Dette er kommunens nest største bedrift, og den er svært viktig for både direkte og indirekte sysselsetting i regionen, understreker han.

NYE ARBEIDSPASSER

Akkumulert vekst fra 2012 til 2018

DIGITALT LØFT?

Har du en lederfunksjon, og vil at din bedrift skal jobbe mer effektivt ved å ta i bruk ny digital teknologi? Nå tilbyr Meløy Utvikling et kompetanseløft som passer for dere!

Kompetanseløftet støttes av Omstillingsmotoren (se www.omstillingsmotor.no) og er et samarbeid mellom Innovasjon Norge, DigitalNorway og Meløy Utvikling. Programmet har to samlingsdager, med forberedelser og arbeid mellom samlingene. Deltakerne skal ta utgangspunkt i problemstillinger fra egen virksomhet.

Samling 1: 5. februar 2019 kl. 08.00-16.00
Samling 2: 21. februar 2019 kl. 08.00-16.00
 Sted: Kompetanسهuset Meløy (Glomfjord Industripark)

Påmelding og informasjon:
www.kompetanسهusetmeloy.no

KOMPETANSEHUSET
MELØY

www.kompetanسهusetmeloy.no

STORE SKRITT FOR LOVENDE SATSING

- Roald Jonassen's demo-drone bygges i Bergen nå
- Skal utvikle selvgående drone med stor anvendelse, til havs
- Målet: flere titalls arbeidsplasser i Meløy

ROALD JONASSEN (54)
 Født og oppvokst ved Engavågen, er gift og har tre barn på 27, 23 og 18 år. Mekanisk utdanning med fagbrev fra Hydro i Glomfjord, for han i 1984 etablerte Engavågen Sveis og Maskin, med 5-6 ansatte på det meste. Største oppdrag var vedlikehold av transportbånd i gjødselabrikk, og vedlikehold hos store industrivirksomheter som Statkraft, Salten Verk og Norcem. Firmaet ble i 2000 avløst av Ceramtek, basert på unik bruk av kjeramiske materialer i industrivedlikehold, og med internasjonale ambisjoner. Fikk i 2008 hjerteproblemer og gjennomgikk flere operasjoner, men beholdt verket i Saura. Etablerte Linetec AS i 2014 for å utrede ulike tekniske prosjekter, og dette resulterte i etablering av Greenfish AS i -16, et selskap han i dag eier (51,8 %) sammen med Erik Drengsrud (22,8 %) Jan Kildal's Jake AS (17,5 %) og Finn Nordmo (8,8 %). Linetec AS driver i dag turistmålet Myken Fyr.

Med grundig forarbeid og omfattende oppbacking fra utviklingsmiljøer, har Roald Jonassen i år tatt store steg med sin spennende satsing Greenfish AS. Nå begynner byggingen av en demo-drone i Bergen.

En selvgående drone, til havs. - Markedet er stort – vi har samtaler med potensielle kunder som ser behovet for en autonom (selvgående, red.anm.) som kan samle inn ulike data. Eller påvise hvor fisken står, slik at kystfiskerne kan gå rett på feltet uten å måtte bruke unødige mye drivstoff til leting, forklarer Roald. Han har tatt store skritt i lovende retning, etter at Ny Næring presenterte ham og nyetablerte Greenfish AS på denne tiden i 2016. Og akkurat nå, en viktig milepæl: på oppdrag fra Roald er Norwegian Research Centre (tidl. Christian Michelsen

Research, red. anm.) i Bergen i gang med å bygge den aller første demo-dronen. Den som forhåpentligvis skal gi grunnlag for nye investeringer på flere titalls millioner kroner. Og der det etter testing er aktuelt å starte omfattende produksjon av havgående, selvgående droner. I Meløy. - Nå har jeg fått med meg folk med tung industribakgrunn i styret og på eiersiden. Og skal man komme seg framover, må man gi og ta. Så, med nye investorer inne er min eierprosent i Greenfish AS nå nede i 51 prosent, opplyser 54-åringen.

Nå er den i gang, byggingen av Roald Jonassen's demo-drone hos Norwegian Research Centre i Bergen. Men når droneproduksjonen kommer i gang for alvor, skal den foregå her, i verkstedene til Linetec på Engavågen. Og videre vekst skal trolig skje i Glomfjord Industripark. Illustrasjon: Greenfish

Ny Næring gjorde Roald Jonassen's drone-satsing til vårt hovedoppslag i oktober 2016. Siden da har Engavågen-gründeren tatt store steg med sin kommende etablering.

FØRST DEMO, SÅ STOR-PRODUKSJON
 Investeringene først: Roald har i år hentet investorkapital og fått 600.000 kroner i kommersialiseringsstilskudd fra Innovasjon Norge. For å bygge demo-dronen i Bergen. Andre viktig samarbeidspartnere er Kunnskapsparken i Bodø og Meløy Utvikling KF. Og så, når det gjelder tung industribakgrunn: Jan Kildal, opprinnelig fra Meløy og tidligere finansdirektør i Orkla samt tidligere toppsjef i OVDS og Norske Skog – han er nå styreleder og inne som eier. Likeså er Finn Nordmo inne, han er tidligere Hydro Agri-direktør i Glomfjord – nå styremedlem og medeier hos Roald. Og Erik Drengsrud med allsidig næringsbakgrunn, nå kjent fra Myken Destilleri. - Først må vi vise markedet en demo-drone, slik at de vet at vi klarer dette. Så kan vi starte hovedprosjektet – vi håper finansieringen er klar til våren.

- Og hovedprosjektet, det er?
 - Etter at de aller første dronene er bygget i utviklingsmiljøet i Bergen, ser jeg for meg at de første som skal ut i markedet blir bygget i verkstedet mitt på Engavågen, opplyser han.
 - Men, blir utviklingen slik vi håper og tror, ser vi mye på Glomfjord Industripark!

4-5 år fram i tid, dersom ting utvikler seg slik vi håper, ser vi for oss flere titalls arbeidsplasser i denne produksjonen. I Meløy, selvsagt.

RONALD JONASSEN

FLERE TITALLS JOBBER
 Med solid støtte fra Meløy Utvikling KF job-

ber nemlig Roald Jonassen for å etablere stor og lokal produksjon av havgående droner. - 4-5 år fram i tid, dersom ting utvikler seg slik vi håper, ser vi for oss flere titalls arbeidsplasser i denne produksjonen. I Meløy, selvsagt. Og mens planene hans i selskapet Linetec i 2016 først og fremst dreide seg om droner til automatisert kystfiske...

ber nemlig Roald Jonassen for å etablere stor og lokal produksjon av havgående droner. Dette ser ut til å være lettere å lage forretning av, i hvert fall i første omgang. Men jeg har fortsatt hovedfokus på fiskerinæringa, understreker han.

LOVENDE FOR ROALD
 Med høstens utvikling viser Greenfish seg som en veldig lovende satsing, på tampen av Meløy's omstillingsprogram. De trådløse overflate-dronene kan vise seg å være svært anvendelige i mange typer aktivitet til havs, både nasjonalt og internasjonalt. - Min egen rolle framover? Jeg er jo en tekniker, en som liker å utvikle løsninger. Selskapet trenger etter hvert en profesjonell leder som skal samarbeide med styret og jobbe i markedet – der er jeg veldig åpen for forandringer, sier han.

Les mer om Roald Jonassen i faktaboksen.